

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.

Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos
Vyriausybei

2020- - Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 82 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 82² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo ir papildymo 82² straipsniu įstatymo projekto“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Įstatymo projektas parengtas, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Programa), 128.7 papunkčio nuostatas dėl studijų prieinamumo užtikrinimo ir siekio tobulinti aukštosiose mokyklose studijuojančių asmenų socialinės paramos sistemą.

Nutarimo projekto tikslas – siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui pritarti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio papildymo 82² straipsniu įstatymo projektui, kuriuo siekiama Įstatyme nustatyti finansinės paramos – stipendijos neįgaliajam pagrindą, sąlygas ir dydį, centralizuoti finansinės paramos neįgaliesiems studentams teikimą, suvienodinti teikimo sąlygas. Papildžius Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatas, įtvirtinant jose finansinę paramą neįgaliesiems studentams – stipendijas neįgaliesiems, padidėtų šios paramos prieinamumas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas savaime nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą, diferencijuotą teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų, priklausančių skirtingoms kategorijoms, atžvilgiu, jeigu tarp šių asmenų yra tokio pobūdžio skirtumų, kurie tokį diferencijuotą reguliavimą daro objektyviai pateisinamą. Diferencijuotas teisinis reguliavimas, kai jis taikomas tam tikroms vienodais požymiais pasižyminčioms asmenų grupėms, jeigu juo siekiama pozityvių, visuomeniškai reikšmingų tikslų arba jeigu tam tikrų ribojimų ar sąlygų nustatymas yra susijęs su reguliuojamų visuomeninių santykių ypatumais, savaime nelaikytinas diskriminaciniu (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2009

m. kovo 2 d., 2009 m. balandžio 29 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas). Valstybė, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją turinti pareigą remti mokslą, užtikrinti aukštojo mokslo prieinamumą, gali pasirinkti ir įstatymuose įtvirtinti įvairius aukštojo mokslo finansavimo modelius; tai darydamas įstatymų leidėjas yra saistomas konstitucinių valstybės įsipareigojimų, taip pat valstybės finansinių galimybių; įstatymu negali būti nustatytas toks aukštojo mokslo finansavimo modelis, kuris nebūtų pagrįstas subalansuotu visuomenės ir valstybės poreikių bei valstybės finansinių galimybių įvertinimu ir kurio valstybė akivaizdžiai nebūtų pajėgi įgyvendinti; tokio modelio nustatymas prieštarautų *inter alia* konstituciniam socialinės darnos imperatyvui, neleistų valstybei vykdyti įvairių kitų savo priedermių (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 20 d. nutarimas byloje Nr. 28/07-29/07).

Šiuo metu finansinė parama neįgaliesiems studentams reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais bei Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu. Studentams, kuriems nustatytas 45 ar mažesnis darbingumo lygis arba sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis, mokamos keturios skirtingos išmokos: tikslinė išmoka, socialinė stipendija, tikslinė išmoka specialiesiems poreikiams tenkinti, tikslinė išmoka studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti.

Tikslinė išmoka, skiriama pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. rugsėjo 12 d. įsakymą Nr. V-1666 „Dėl Tikslinių išmokų neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, yra lygi 4 bazinių socialinių išmokų (toliau – BSI) sumai per mėnesį.

Nuo 2020 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 81¹ straipsniu įstatymui, socialinės stipendijos dydis lygus 6,5 BSI sumai per mėnesį.

Tikslinė išmoka specialiesiems poreikiams tenkinti, skiriama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 29 d. nutarimą Nr. 831 „Dėl Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašo patvirtinimo“, yra lygi 50 proc. bazinės socialinio draudimo pensijos dydžio, t. y. 2,32 BSI sumai per mėnesį.

Tikslinė išmoka studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti, skiriama pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 29 d. nutarimą Nr. 831 „Dėl Finansinės pagalbos priemonių teikimo neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, tvarkos aprašo patvirtinimo“, yra 121,60 Eur/semestrą, t. y. 0,51 BSI per mėnesį.

Tikslines išmokas ir socialines stipendijas administruoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įgaliota institucija – Valstybinis studijų fondas.

Tikslines išmokas specialiesiems poreikiams tenkinti ir tikslines išmokas studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti administruoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, iš kurios, pritarus Nutarimo projektui, minėtų išmokų lėšos turės būti perduotos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2019 m. šių lėšų suma sudarė 435,9 tūkst. Eur.

Valstybinio studijų fondo duomenimis, 2019 m. tikslines išmokas gavo 472 studentai, socialines stipendijas gavo 484 studentai. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2019 m. tikslinė išmoka specialiesiems poreikiams tenkinti paskirta 620 studentų, o 241 studentas gavo tikslines išmokas studijų išlaidoms iš dalies kompensuoti.

Sudėjus dabar mokamas keturias išmokas į vieną ir prognozuojant, kad gavėjų skaičius bus 620, lėšos paramai sudarytų apie 3,2 mln. Eur/metus (šiuo metu Valstybinio studijų fondo mokamų išmokų neįgaliesiems studentams – tikslinių išmokų ir socialinių stipendijų suma įskaitant Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos numatomas perduoti lėšas sudaro apie 2,2 mln. Eur/metus).

Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu tikslinės išmokos yra mokamos vykdam projektą, kuris finansuojamas iš ES lėšų. Pasibaigus šiam projektui (2022-09-01), atsiras dar papildomas apie 1,0 mln. Eur lėšų poreikis, kurį reikės padengti iš valstybės biudžeto lėšų. Bendras papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis metams sudarytų 2,0 mln. Eur.

Tuo tarpu tikslios informacijos apie tai, kiek būtų asmenų, turinčių 50–55 procentų darbingumo lygį ir studijuojančių aukštosiose mokyklose, neturima. Taigi, negalima tiksliai prognozuoti, kiek papildomai lėšų reikėtų, jei asmens darbingumas būtų nuo 45 iki 55 procentų, kaip siūlo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tikėtina, kad gavėjų skaičiaus augimas būtų ženklus, kadangi didesnis darbingumo lygis, kaip plačiai žinoma, yra nustatomas didesniai asmenų skaičiui. Atsižvelgiant į neigiamus koronaviruso COVID-19 plitimo padarinius ekonomikai bei šalies finansams, šiuo metu tiksliai neprognozuojami papildomi finansiniai įsipareigojimai neturėtų būti prisiimami.

Įstatymo projektui pritarus, būtų Įstatymu, o ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu reglamentuotas finansinės paramos neįgaliesiems studentams skyrimo pagrindas, dydis bei sąlygos. Be to, finansinės paramos neįgaliesiems studentams teikimas būtų centralizuotas: vietoje šiuo metu mokamų keturių skirtingų išmokų būtų mokama viena stipendija neįgaliajam; ją administruotų viena institucija, sumažėtų neįgaliesiems studentams tenkanti administracinė našta ir padidėtų stipendijos prieinamumas, būtų panaikintas finansinę paramą neįgaliesiems studentams teikiančių valstybės institucijų funkcijų dubliavimas, užtikrintas racionalesnis valstybės lėšų naudojimas.

Nutarimo projektas neprieštaruoja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projektas neprieštaruoja Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas bus įgyvendinamas iš valstybės biudžeto asignavimų.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Su visuomene konsultuojamasi, Nutarimo projektą skelbiant Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Nutarimo projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas. Į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Socialinės politikos grupės išvadoje ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rašte pateiktas pastabas neatsižvelgta; argumentai pateikti derinimo pažymoje.

Nutarimo projektą parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento (direktorius Albertas Žalys, tel. (8 5) 219 1176) Studijų skyriaus (vedėja Giedrė Pačėsiene (tel. (8 5) 219 1127, el. p. Giedre.Pacesiene@smm.lt) vyriausioji specialistė Salvinija Petrulytė (tel. (8 5) 219 1128, el. p. Salvinija.Petrulyte@smm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas, 2 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 4 lapai.
4. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
5. Derinimo pažyma, 4 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės išvada, 2 lapai.
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Socialinės politikos grupės pažyma, 2 lapai.
8. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas, 1 lapas.

Salvinija Petrulytė, tel. (8 5) 219 1128, el. p. Salvinija.Petrulyte@smm.lt